

מהם מדדי (Patient reported outcomes) PROMS?

- כיום OECD מתייחס לקבוצת מדדים כ-Patient reported indicators, כאשר הוא מתייחס הן ל-PROMS, (patient experience measures) PREMs ואף למדדים רלוונטיים חדשים בפיתוח בתחום
- לצורך הדיון, נגדיר תחילה את מדדי PROMS בהתאם להגדרה הרווחת:
- כלים המאפשרים איסוף מידע לגבי בריאות, חולי ואפקטיביות של טיפול רפואי מנק' מבט המטופל
- המדדים מתחלקים למספר סוגים: גנריים, תועלות (Utility), ספציפיים למחלות
- מדדים גנריים לדוגמא: תפקוד פיזי, כאב, תפקוד חברתי, בריאות הנפש ונוספים...
- כלי Utility מצמידים תועלות למצב הרפואי של המטופל, מבקשים מהמטופל לסמן לרוב את התוצאה על סקאלה בין 1-100, ושואלים שאלות לגבי יכולת תנועה, טיפול עצמי, פעילויות יומיומיות וכד' (לדוג' SF36, המדד הנפוץ ביותר שתורגם למעל 50 שפות)
- מדדים ספציפיים למחלות תפורים למאפייני אותן המחלות (לדוג' Arthritis impact measure scale; Parkinson disease questionnaire (PDQ-39)). הטענה היא כי מדדים אלו רגישים יותר לשינוי באיכות חיים אשר נגרם על ידי התערבות טיפולית, היות ויש בהם יותר שאלות רלוונטיות למחלה הנלמדת.

מקור: Measuring health performance, London School of Economics, Health economics & policy, Dr. Irene Papanicolas
Klazinga, N., & Li, L. (2013). Comparing health services outcomes. *Health system performance comparison. An agenda for policy, information and research*, 1st edn. Maidenhead, UK: Open University Press, McGraw-Hill Education, 157-182.

מה בין מדדי Patient reports indicators לבריאות מותאמת אישית?

- PROMS מאפשרים למדוד באופן סיסטמטי ולהעריך מרכיבים בטיפול אשר בעלי חשיבות למטופל, וכן יש הטוענים כי הם קריטיים להערכת צרכי המטופל ושיפור התקשורת בין Patient – provider (Fitzpatrick, 2009; Greenhalg, 2012; Hildon, 2012; Worth et al., 2012)
- שימוש קבוע ב-PROMS בעל פוטנציאל לסייע למטופלים ולמטפלים לקבל החלטות טובות יותר, וכן לאפשר מחקר ושיפור בטיפול הרפואי, כמו כן ישנם מחקרים אשר מעידים על שיפור בתהליכים, דוגמת תהליך הדיאגנוזה, ואף על שיפור בתוצאות (Black, N., 2013)
- PROMS התבססו ככלים משמעותיים להארכת התערבויות רפואיות, ולשמוע את קול החולים, לעצב Guidelines ולייצר טיפול רפואי המבוסס על הערכת עלויות ותועלות הטיפול (Addario, 2020)
- לעיתים יכולים המדדים לשמש לשיקוף תוצאות הטיפול למטופלים, לדוג' תוך כמה זמן יוכל לחזור המטופל לעסוק בפעילות גופנית, וכן יכולים לצמצם שונות בטיפול הרפואי (Baumhauer, 2017)

מקור: Measuring health performance, London School of Economics, Health economics & policy, Dr. Irene Papanicolas
Klazinga, N., & Li, L. (2013). Comparing health services outcomes. *Health system performance comparison. An agenda for policy, information and research*, 1st edn. Maidenhead, UK: Open University Press, McGraw-Hill Education, 157-182.

- עד לשנת 2013 היו עדויות מוגבלות ליישום PROMS באופן רחב במערכות בריאות (Klazinga, N & Li, 2013)
- בשנת 2009, החלו בתי החולים ב-NHS למדוד PROMS עבור המצבים: Hip replacement, Knee replacement, groin hernia repair, varicose vein ligation (בעיקר ניתוחים אלקטיביים)
- בהולנד הוכנסו מדדי PROMS באופן סיסטמטי החל משנת 2010 לתחום בריאות הנפש
- מספר ה-PROMS גדל באופן עקבי, כך למשל בין 2002 ל-2009 עלה מספר המדדים מ-1000 למעל 3000 (Fitzpatrick, 2009)
- OECD הקים את יוזמת PaRIS בשנת 2017, שמטרתה לפתח, לבחון ולהטמיע patient reported indicators (בעיקר PROMS/ PREMS)
- בשני העשורים האחרונים נעשה שימוש במדדי PROMs בניסויים קליניים (Addario et al., 2020)

- בישראל ניכר כי PROMs נחקרים, מיושמים ומדווחים במגוון רחב של ארגונים ותהליכים (קובץ דוגמאות ראשוני, על בסיס חיפוש מקוון):
- בשנת 2016 בספר מדדי האיכות צוין כי בכוונת משרד הבריאות להטמיע מדדי PROMs כחלק ממדדי האיכות הלאומיים
- כמו כן בשנת 2017 יצא משרד הבריאות בקול קורא לספקים להטמעת מערכת לאומית; כללית יצאה במכרז דומה בשנת 2015;
- בית החולים שיבא
- בית החולים ברזילי, יחד עם מגוון גופים נוספים (אוני' תל אביב, ביה"ח לילדים בשיבא, אוני' בר אילן) מחקר בנושא ANGIOEDEMA תוך שימוש במדדי PROMS
- בכנס NIHP, 2019, הוצג מחקר שבוצע ע"י חוקרים מאוני' בן גוריון ואוני' חיפה בנוגע לאפקטיביות השימוש במדדי PROMS בקרב מטופלי בריאות הנפש והשפעת התוצאות על מדדי בריאות גופניים

- שיעורי השבה, השפעת תזמון השאלה על התשובה שתתקבל, תפיסות שונות לגבי מצב בריאותי בקרב מטופלים שונים, יכולת השוואה בין כלים שונים למדידת PROMS והשוואתיות בין ספקי בריאות שונים
- המדדים עשויים להיות יקרים למימוש ויישום ואף חודרניים ומעיקים על מטופלים
- ישנם מאמרים המתייחסים להתפתחויות ב-EHRs וטכנולוגיות נוספות כגורמים המאפשרים הטמעת PROMs בדרכים יעילות ואפקטיביות המצמצמות את העול על המטופל והמטפל (Basch, 2017)
- במחקרים קליניים לעיתים השימוש מוגבל לאור שיעורי השבה נמוכים, המקשים על הסקת מסקנות בעלות משמעות סטטיסטית, ובהתאם לכך פרסום תוצאות מבוססות PROMS (Addario et al., 2020)

- האם קידום השימוש במדדים הוא כלי בעל חשיבות לקידום רפואה מותאמת אישית לדעתכם?
- מי הם הגורמים העיקריים המעורבים בנושא כיום? (Stake holders map)
- מהם לדעתכם האתגרים העיקריים כיום בהטמעת השימוש במדדים הללו, או לחילופין בשימוש אפקטיבי בהם על מנת לשפר את חווית המטופל?
- כיצד לדעתכם ניתן לקדם שימוש יעיל במדדים אלו?
- להלן מספר דוגמאות לכיוונים אפשריים:
 - שיפור המחקר וההיכרות עם פרקטיקות מקובלות מהארץ ומהעולם
 - העלאת המודעות בקהילה הרפואית, בקרב קובעי מדיניות ובקרב הציבור
 - קידום פיתוחים טכנולוגיים שיאפשרו לשפר את השימוש במדדים
 - בחינת התמריצים הכלכליים, ההתנהגותיים והמערכתיים הקיימים המעכבים את השימוש במדדים אלו

- Addario, B., Geissler, J., Horn, M. K., Krebs, L. U., Maskens, D., Oliver, K., Plate, A., Schwartz, E., & Willmarth, N. (2020). Including the patient voice in the development and implementation of patient-reported outcomes in cancer clinical trials. *Health Expectations*, 23(1), 41–51. <https://doi.org/10.1111/hex.12997>
- Basch, E. (2017). Patient-Reported Outcomes—Harnessing Patients’ Voices to Improve Clinical Care. *New England Journal of Medicine*, 376(2), 105–108. <https://doi.org/10.1056/NEJMp1611252>
- Baumhauer, J. F. (2017). Patient-Reported Outcomes—Are They Living Up to Their Potential? *New England Journal of Medicine*, 377(1), 6–9. <https://doi.org/10.1056/NEJMp1702978>
- Black, N. (2013). Patient reported outcome measures could help transform healthcare. *Bmj*, 346
- Galper, A., Shamai-Rosler, O., Stanger, V., & Zimlichman, E. (2019). PRO (Patient Reported Outcomes) Implementation: From Vision to Reality. *Studies in health technology and informatics*, 264, 1839–1840. <https://doi.org/10.3233/SHTI190674>
- Hochman, L., Moran, G. S., Gelkopf, M., ROE, D., & Shadmi, E. (2020). Prospectively identifying adults with serious mental illness at risk for poor physical health: The role of person reported outcomes. *International Journal for Quality in Health Care*, mzaa033. <https://doi.org/10.1093/intqhc/mzaa033>
- Leibovich-Nassi, I., Golander, H., Somech, R., Har-Even, D., & Reshef, A. (n.d.). CAN HEREDITARY ANGIOEDEMA PATIENTS DISTINGUISH PRODROMES FROM ATTACKS? Barzilai University Medical Center, Research Day 2020.